

овно Главнокомандалагшын
П Р И К А З

Армиин генерал ЗАХАРОВТА

БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд мүөө-
септябринь 13-да, үсэд шанга байлдаануудыг хэ-
сээтэ, НАРЕВ мүнэн дээрэ немецүүдэй хам-
гаарай шухала тушэг тулгуурини пункт бо-
ЖА гэдэг город ба хэрэмые эзэлэн абаба.
ЖА гэдэг город ба хэрэмые эзэлэн абахын
ойлон дайн байлдаануудта генерал-лейтенант
ЭЙ, генерал-майор СМРНОВОЙ, генерал-
АНТЬЕВЭЙ, генерал-майор КУСТОВАЙ, пол-
ПРУНОВАЙ, генерал-майор КРАСНОШТА-
генерал-майор КИРИЛЛОВЭЙ, генерал-майор
ОЙ, полковник ТАРАСОВАЙ, генерал-майор
сэрэгүүд; артиллерийн генерал-лейтенант
СКИН, артиллерийн генерал-майор РАЗИН-
артиллерийн генерал-майор ДЕГТЯРЕВОЙ,
МИХИНЫН, полковник ПАНКОВАЙ, полков-
НИСКИН, полковник КОРОЛЕВОЙ, полков-
НИНЭЙ, полковник УШАКОВОЙ, полковник
ОЙ, полковник НОСЫРЕВОЙ артиллеристүүд;
РОДИОНОВОЙ, подполковник ГРДЗЕЛИШ-
НИ, подполковник РОЖКОВОЙ, подполковник
НИН, подполковник ПОВАРОВАЙ танкист-
танкич генерал-полковник ВЕРШИННИНЭЙ,
генерал-майор ГЕТМАНЭЙ, полковник СМО-
ОЙ, полковник БОЛКОВОЙ, полковник ВУС-
ОЙ, полковник ПОКАЕВЫН, подполковник СТАРО-
ОЙ, майор ШЕВЦОВОЙ, подполковник КО-
ОЙ, майор АРВАТОВАЙ, подполковник БАУ-
ОЙ, подполковник КАТРУХЫН, майор ФЕДОТ-
ОЙ, подполковник БАРДЕЕВЭЙ, подполковник ЕЛН-
ОЙ, подполковник СОКОЛОВОЙ лётчигууд; пол-
ПЕТЬЯКОВОЙ, полковник МИРОТВОР-
ОЙ, майор БОНДОЗЭЙ, майор ШЕПЕЛЕВОЙ са-
халхэ-холбоон сэрэгүүдэй генерал-майор
ОЙ, хэлхэ холбоон сэрэгүүдэй генерал-
ВАРЧУГАЙ, полковник МИХАИЛОВАЙ, под-
КОРБУТЫН хэлхэ холбоонд шалгаржа

туулахан илалтыг тэмдэглэхын тулада
гэдэг город ба хэрэмые эзэлэн абахын түлөө
дайн байлдаануудта үгэмжэ өхөөр шалгархан
үүд болон частнуудта "ЛОМЖИНСКО"
үүдэ олгожо, орденуудаар шагнагдахаар
септябринь 13-да, 21 части манай Эхэ
МОСКВА болбол ЛОМЖА гэдэг город
эзэлэн абахан 2-дохн Белорусска фронтын
сэрэгүүдтэ зуун хорын дүрбэн эхэ буу-
хобр дахин артиллерийн буудалга хэжэ
үгэмжөө салыг-мэвдэ хүргэхэ
дайн дайшалхы ябуулгануудыг хэвнэй тү-
ЖА городыг сүлөөлхын түлөө дайн байлда-
дайнашан Танай хүгэлжэ байгаа сэрэ-
АНСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.
Эхэ оройн эрхэ сүлөө болон бээ даан-
түлөө байлдаануудта аян бээ үгэмж
лэтэ мүнхэдөө алдаршаг!
булжгаргад үхэжэ тоналог!

овно Главнокомандалагша
Союзай Маршал
И. СТАЛИН

септябринь 13

Вай Верховно Соведай Президиумэй
У К А З

ин генерал Ф. И. Толбухинда
Союзай Маршал гэнэн сэрэгэй
эрээргэ олгохо тухай

Толбухин Фёдор Ивановичта Советскэ Союзай
сэрэгэй эрээргэ олгохо.

Вай Верховно Соведай Президиумэй түрүүлгшэ
М. КАЛИНИН.

Вай Верховно Соведай Президиумэй секретарь
А. ГОРКИН.

1944 оной септябринь 12.

**Эбтээ орохо тухай Советскэ Союз, Нэгэдэмэл
Королевство болон Америкын Холбоото Штадуудай
Правительствонууд нэгэ талэһаа, нүгөө талэһаа
Румынин Правительствын хоорондоо хэһэн
Х Э Л С Э Э Н**

Советскэ Социалистическэ Республикануудай
Союз, Нэгэдэмэл Королевство, Америкын Хол-
боото Штадуудта болон бусад Нэгэдэмэл наци-
нуудта эсэргүү дайн байлдаанда Румынин
днлдэһэн ушарыг мэдэрээд, Румынин прави-
тельство ба Главна Командовани болбол бүхы
нэгэдэмэл нацинуудай интересэ ябуулгаа хэжэ
байһан дурсагдаша гурбан союзна гүрэнүүдэй
Правительствонуудай табиһан эбтээ оролгыг
условинуудыг зүбшөөрэн абана.

Дээрэ хэлэгдэһэнэй үндэһэ һуури дээрэ
цэгэ талэһаа нэгэдэмэл нацинуудай интересэ
ябуулгаа хэжэ байһан Советскэ Союз, Нэгэдэ-
мэл Королевство болон Америкын Холбоото
Штадуудай Правительствонуудһаа ёһо турин
соонь этигэмжэлэгдэһэн Союзна (Советскэ)
Главнокомандованиин түлөөлэгшэ Советскэ
Союзай Маршал Р. Я. Малиновский, нүгөө та-
лаһаа зохило этигэмжэлэгдүүдээр хангагдаһан
Румынин Правительство ба Главна Командо-
ваниин түлөөлэгшэд Гүрэнэй Министр ба Юс-
тициин Министр—Л. Патрашкану, Дотоодо Хэ-
рэгүүдэй Министр Нүхэр, Румынин Эхэ Дээ-
дэ Королин адьютант, генерал Д. Дамачану,
господин В. Старбей, господин Г. Попп гэгшэд
удаахи условинуудта гарнуудаа табибад:

1. Румыни болбол 1944 оной августын 24-
эй 4 часаа дайнай бүхы газар дээрэ СССР-тэ
эсэргүү дайн байлдаагаа бүри мүнэн зогсоогоо,
Нэгэдэмэл нацинуудта эсэргүү дайн байлдаан-
һаа гараа, Германи болон тэрээнэй дахууднууд-
тай харьсаагаа таһалаа, өөрынгөө бээ даан-
хай ба бүрин эрхэтэ байдалыг нэргээн бодхоо-
ло зорилготойгоор Германи ба Венгриэ эсэ-
ргүү дайн байлдаанда орожо, союзна гүрэнүүдэй
талада дай хэжэ байна, энээнэй тулада, Румы-
ни болбол 12-һоо үсөөн бэшэ ябган сэрэгэй
ливизинүүдыг хүсэжүүлхэ зэбсэг хэрэгсэлнүүд-
тэйнь табила.

Германи ба Венгриэ эсэргүү уһан сэрэгэй
болон агаарай флотыг оролсуулаһан румынска
зэбсэгтэ хүсэжүүдэй дайнай ябуулганууд Союз-
на (Советскэ) Главнокомандованиин юрэнхы
хүтэлбэри дэргэ хэгдэхэ байна.

2. Румынин Правительство ба Главна Ко-
мандовани болбол Румынин газар дээрэ байһан
Германин ба Венгриин зэбсэгтэ хүсэжүүдэй
буу зэбсэгыг хүрээхэ ба баряад байха, мүн
тэрэшэлэн эдэ нэрлэгдэһэн хоёр гүрэнүү-
дэй эндэ ерэнэн гражданинуудыг баряад байха
хэмжээнүүдыг абахаар үялгаа үгэнэ. (2-дохн
статьягай хабсаргалта харатгы).

3. Румынин Правительство ба Главна Кома-
довани болбол дайнай ерөн байдал дээрэһээ
хэрэгтэй болоһоной ёһоор Румынин газар
дээгүүр хайшаашыг сүлөөтэйгөөр ябахэ арга-
боломжыг советскэ болон бусад союзна сара-
гүүдтэ ханган олгоно, тинхэ зуураа Румынин
Правительство ба Главна Командовани болбол
хуурай газар, уһан болон агаараашыг нигэжэ
ябахадань зам харилсаанай хэрэгсэлнүүдээ та-
бижа аян бүхы туһаламжа өөһэднэгөө хүзүү-
гээр үзүүлхэ байна. (3-дахн статьягай хабсар-
галта харатгы).

4. Советско-румынска хэлсээгээр 1940 оной
июннын 28-да тогтоогдохон СССР ба Румыни
хоёрой хоорондох гүрэнэй хилэ нэргээн бай-
гуулагдана.

5. Румынин Правительство ба Главна Ко-
мандовани болбол өөрынгөө мэдэлдэ байһан бү-
хы советскэ ба союзна сэрэгэй пленнэ хүнүү-
дыг, мүн тэрэшэлэн Румындэ баригдаад бай-
һан ба хүсөөр абаашагдаһан гражданинуудыг
Эхэ орондонь бусаахын тулада Союзна (Совет-
скэ) Главнокомандованида шэлжүүлэн үгэхэ
байна.

Энэ условиго гар табигдаһан сагһаа хойшо
өрхын олгэн Эхэ орондонь бусааха хүргэрөө
Румынин Правительство ба Главна Командо-

вани болбол бүхы советскэ ба союзна сэрэг-
пленнэ хүнүүдыг, мүн тэрэшэлэн хүсөөр аба-
шагдаһан ба баригдаад байһан гражданинуу-
дыг, гэшхэн тэрбоддэд баригдаһан хүлүүдыг
өөһэднэгөө хүзүүгээр хүсэд хүрэхэ эдээ хоо-
лоор, хубсаа хунараар, санитарна эрлэгтээ
зохилохо медицинскэ туһаламжаар, эдэ
бүхы хүнүүдыг Эхэ орондонь бусаахалаа
транспортна хэрэгсэлнүүдээр хангаха үялга
абана.

6. Румынска Правительство болбол нэгэдэмэл
нацинуудай туһада ажал-ябуулга хэһэнэйнгөө
дашарамда гү, али нэгэдэмэл нацинуудай хэ-
рэгыг хайшаан даханаһангаа түлөө гү, али
расово үг гарбалаһангаа түлөө хаалтада байһан
бүхы хүнүүдыг тэдэнэй хэвэй харьяатай ба
национальносттай байһаныг харангүйгөөр нэ-
дары сүлөөлнэ, мүн тэрэшэлэн алибаа грымэ
доромжолон гараашалһан (дискриминационнэ)
хуули болон тэрээн дээрэһээ гараһан хисаар-
лалгануудыг болуулна.

7. Румынин Правительство ба Главна
Командовани болбол Румынин газар дээрэ
байһан Германин ба тэрээнэй дахууднуудай
бүхы сэрэгэй зөригөө, Румынин уһанда бай-
һан Германин ба тэрээнэй дахууднуудай фло-
дой судануудыг оролсуулаһан трофей болгон
Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин мэдэл-
дэ шэлжүүлэн үгэхэ үялга абана.

8. Румынин Правительство ба Главна Ко-
мандовани болбол Германи ба Венгриэ гү,
али тэдэнэй газар дээрэ гү, али тэдэнэй эзэл-
һэн газар дээрэ һуужа байһан гражданинуудыг
гү, али хүнүүдтэ хамаатай алибаа зөригөө
(үнэтэ юмэ ба валютыг) Союзна (Советскэ)
Главнокомандованиин зүбшөөрэлгүйгөөр гара-
шань зөөн гаргаха гү, али өөршэлэн абаха-
гүйбди гэжэ үялга үгэнэ. Эдэнэр хадаа тун
зөригөө Союзна (Советскэ) Главнокомандова-
нин тогтоохон ёһоор хадагалан байха байна.

9. Румынин Правительство ба Главна Ко-
мандовани болбол нэгэдэмэл нацинуудта хаба-
тай гү, али урлань хабаатай байһан аад, мүн-
нөө Румынин портдо байһан бүхы судануу-
дыг эдэ судануудай хэвэйшье мэдэлдэ байгаа
һаань Германи ба Венгриэ эсэргүү дайн бай-
даанай үсдэ союзнигуудай бүгэднй интересэ
зорюулаһан Союзна (Советскэ) Главнокомандова-
нин хэрэгдэхын тулада, хожом эдэ судануу-
дыг эзэлгэн бусаахаар Союзна (Советскэ)
Главнокомандованида шэлжүүлэн үгэхэ үялга
абана.

Румынска Правительство болбол дээрэ тоо-
логдохон зөригөө Союзна (Советскэ) Главноко-
мандованида шэлжүүлэн үгэхэ хүртэрөө гэм-
тээгдэхгүй гү, али үгы хэгдэхгүйн гүйсэд
материальна харюулалтыг бөөдээ дайна.

10. Румынска Правительство болбол үүргээ
дүүргэхэдэн Союзна (Советскэ) Главнокомандо-
ванида хэрэгтэй болохо мүнгэн сүммын рум-
ынска валютаар саг дээрэн түлэжэ байха,
мүн тэрэшэлэн Румынин газар дээрэ ажал-
лэдбэрини ба транспортна предриятинууд дээрэ
хэлхэ холбооной хэрэгсэл, хүсэгтэ станци,
предриятинууд ба олонштын хэрэгсэлжын
түхээрлэгнүүд, түлишын, герючин, эдээ
хоолой болон бусад материалнуудай запасыг
хэрэгтэй болоо хадань хэрэгдэхын тулада хан-
гаха. Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин
гаргаһан заабари гуримүүдтай зохилдуулан ту-
һаламжа үзүүлхэ ёһотой.

Румынскашье, мүн харяиншыг уһанда бай-
һан румынска худалдаанай суданууд союзни-
гуудай бүгэднй интересэ хэрэгдэхын тулада
Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин өиерч-
тивна хяналта дор мэдэлтэй байха (10-дахн
статьягай хабсаргалта харатгы).

11. Дайнай ябуулгануудаар ба советскэ га-
(Үргэлжлэлднй 2-дохн нюурта).

ХЭЛСЭЭНЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

дары Румынийн эзлэлгээр Советскэ Союзда үшаруулагдахан гарза гайе Румыни болбол Советскэ Союзда харюулан түлэхэ байна. Тийхэдэ дайһаа Румынийн минн гарангүйгөөр Германи ба Венгридэ дай соносхоод бодото дээрэ тэдэнэртэй дайлагдажа байһан ябадалыг хараадаа абаад, зааглаһан гарза гайе Румынээр бүхэдэнь түлүүлхэгүй, зүбхэн зарымынь түлүүлхэ, тодорхойлходо 300 миллион американска долларыг зургаан жэлэй туршада (нефтопродукт, орооһон, модон материал, далай ба мурэнэй суданууд, машинын алхэб түхээрлэгэнүүд гэхэ мэтэн) эд товараар түлүүлхээр тогтоогдобо.

Румыни болбол дайнай үедэ бусад союзна дүрэнүүдэй ба Румынида байгаа тэдэнэй гражданинуудай үмэдэ үшаруулаһан гарза гайгаа харюулан түлэхэ, гэгэһыг харюулан түлэхэ сүмэнь хожом тогтоогдохо байна. (11-дэхи статьягай хабсаргалта харатгы).

12. Дайнай үедэ Советскэ Союзай территория дээрээ зөөжэ абаашаһан гүрэнэй, олонитын ба кооперативна организацинуудта, предприятиянуудта, эмхи зургаануудта гү, али энгын гражданинуудта, хамаатай байһан үнэтэ эд ба материалнуудыг, нэрлэбэл: фабрика ба заводуудай түхээрлэгэнүүдыг, паровозуудыг, түхэр заргын вагонуудыг, тракторнуудыг, автомашинуудыг түүхэтэ памятнигуудыг, музейн үнэтэ хэрэгсэлнүүдыг болон бусад бүхы эд зөөжиге. Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин тогтооһон саг болзор соо бүрин бүтэнээр Советскэ Союзда бусаан үгэхээр Румынийн Правительство уялгаа үгэнэ.

13. Нэгэдэмэл нацинуудай ба тэрэнэй гражданинуудта бүхы хуудита эрхэ ба интерессүүдыг Румынийн территории дээрэ сэрэгэй урда тээ байһан ёһоорнь нэргээн тогтоохо болон элдэнэй зөөри хогшоһыг бүрин бүтэн бусааха гэжэ Румынийн Правительство уялгаа үгэнэ.

14. Сэрэгэй гэмтэ ябадалда гэмнэгдэһэн июуруудыг бариха ба тэдэниг сүүдлэхэ хэрэгтэ Союзна (Советскэ) Главнокомандованитай харилсан хүдэлхэблгэ гэжэ Румынийн Правительство ба Главна Командовани уялгаа үгэнэ.

15. Нэгэдэмэл нацинуудта, тодорхойлол, Советскэ Союзда, эсэргүү пропаганда ябуулаг Румынийн территории дээрэ байһан Гитлер үзэлтэй (фашистска хэбэй политическэ, сэр-

ССР Союзай Нэгэдэмэл Королевствын ба США-гэй Правительствонуудай түлөөлэлгөөр,— МАЛИНОВСКИЙ.

гэй, сэрэгжүүлэһэн ба мүн тэрэшэлэн башыгэ бүхы организацинуудыг дары сагта тараагаад, хойногшодоо твигэ организацинуудыг байлгахалгүй гэжэ Румынийн Правительство уялгаа үгэнэ.

16. Румынида удаа удаагаар гарадаг ба тийгэжэ гарадаггүй литература хэблэлгэ, бичиг тээбээ эсаралга ба тараалга, театрта наада табилга ба кинофильмнүүдыг харуулга, радиостанциин, почтын, телеграфай ба телефонной хүдэлмэри Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин зүбшөөрлэтэйгөөр ябуулагдаха (16-дахы статьягай хабсаргалта харатгы).

17. Румынийн граждаска засаг захиргаан хадаа орон нютагай байдал дээрэнээ боложо фронттоо хажуу тээшээ 50—100 километрээ холо бэшэ байһан Румынийн бүхы газар дээрэ тогтоогдох, тийхэдэ энэ хэлсээнэй эрилтэнүүдыг гүйсэдхэхэ зорилгоор Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин үгэбэн инструкция ба заабаринуудыг эб найрамдалтай ба аюулгүй байхын тула дүүргэжэ байхаар Румынийн засаг захиргаанай органууд уялгаа үгэнэ.

18. Союзна Хяналтын Комисси байгуулагдаха, тэрэ комисси хадаа эб найрамдалай хэлсээ баталалга хүртэрхи саг соо эдэ эрилтэнүүдэй гүйсэдхэлгыг союзна гүрэнүүдэй нэрэһээ ябуулга хэжэ байгаа Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин юрэнхы хүтэлбэри дор ба заабаряар зонхилон хаража ба хинан шалгажа байха. (18-дахы статьягай хабсаргалта харатгы).

19. Союзна Правительствонууд хадаа Вевскэ Арбитражай шийдхэбэриг угы хэбэн дээрэ тооложо, тийгээд Травмиллиани (бултадаа гү, али ехэнхи хубинь) Румынида бусаагдаха ёһотой хэв гэжэ бодоно, энэ болбол эб найрамдалыг зохёоходо баталагдаха ёһотой, тийхэ зуураа эдэ зорилгонуудыг бэелүүлхын тула Германида ба Венгридэ эсэргүү операцинуудыг хэхэдэ Румынитэй хамта Советскэ сэрэгүүдэй хабаадаһань болоно гэжэ Советскэ Правительство зүбшөөригэ.

20. Гараа табиһанһаа хойшо эдэ эрилтэнүүд хүсэндөө ороно.

Ород, английска ба румынска хэлэнүүд дээрэ дурбан экзепляраар Москвага зохёогдобо, тийхэдэ ород ба английска хэлэнүүд дээрэһинь бодото үнэн текстыв болоно. 1944 оной сентябрийн 12.

Румынийн Правительствоын ба Главна Командованиин түлөөлэлгөөр Л. ПАТРАШАНУ, Д. ДАМАЧАНУ, В. СТИРБЕЙ, Г. ПОПП.

ССОВЕТСНЭ ССОУЗАЙ, НЭГЭДЭМЭЛ КОРОЛЕВСТЕЫН БОЛОН АМЕРИНЫН ХОЛБООТО ШТАДУУДАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВОНУУД НЭГЭ ТАЛААНА, НҮГӨӨ ТАЛААНА РУМЫНИИНИ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХООРОНДОО ЭБТЭЭ ОРОХО ТУХАЙ ХЭНЭН ХЭЛСЭЭНЭЙ ХАБСАРГАЛТА

А. 2-дохи статьягай хабсаргалта

Румынийн газар дээрэ байһан Германиин ба Венгрийн гражданинуудыг баряад байха тухай хэлсээнэй 2-дохи статья соо хараалагдаһан хэмжээ болбол эдэ оронуудай еврейскэ национальностивн гражданинуудта хабаадалагүй байна.

В. 3-дахы статьягай хабсаргалта

Хэлсээнэй 3-дахы статья соо дурсагдаһан румынска Правительство ба Румынийн Главна Командованиин туһаламжа үзүүлэхэ гэдэн ябадал болбол эбтэ ороод байһан сагтаа дайн сэрэгэй хэрэгтэ хэрэглэгдэжэ болохо бүхы румынска сэрэгэй, агаарай болон уһан сэрэгэй түхээрлэгэ болон тоххоолгонууд, портнууд, гавань, казарма, склад, аэродром, хэлхээ холбооной хэрэгсэл, метеостанцинуудыг бүрин бүтэнээр байлгалжа хүдэлмэридэ хэрэгтэй хүдэлмэрилэгшэлтэйн өөрлөһөө үзэмжөөр хэрэгсэлхын тулада Союзна (Советскэ) Главнокомандованинта элгохо гэдэн ябадал болоно.

С. 10-дахы статьягай хабсаргалта

Румынска Правительство болбол Союзна (Советскэ) Главнокомандованиаар гаргагдаһан румынска газар дээрэ байһан бүхы валютыг Союзна (Советскэ) Главнокомандованиин зааха тиймэ болзорнуудта ба твигэ условинуудта хуряан абаха ба худалдан абаха байна. Тийгээд ийгэжэ хуряан абаһан валютаяа Союзна (Советскэ) Главнокомандованида түлөөлөгүйгөөр шэлжүүлэл үгэхэ байна.

Д. 14 дэхи статьягай хабсаргалта

Тус хэлсээнэй 11-дахы статья соо хараалагдаһан харюуламжыг түлэхэ тоосооной үндэһэ бууринь хэлсээ баталһан үдэртэ американска долларой алтангай тэнтэй байһан ябадал, тайлбарилан хэлэхэдэ, 1 унци алтангай түлөө 35 доллар болоһон байгаа.

Е. 15-дахы статьягай хабсаргалта

Радиоходбоо, телеграфна болон почтово бэшэлгэнүүд, таамаг бэшэлгэнүүд ба курьерскэ хэлхээ холбоон, мүн тэрэшэлэн Румынида байгаа польско, мискинууд болон консульствавуудай гадаа-

да гүрэнүүдтэй харилсаха телеграфна хэлхээ холбоо Союзна (Советскэ) Главнокомандованиаар тогтоогдохон гуримаар бэелүүлэгдэхэ байха гэжэ румынска правительство уялгаа үгэнэ.

Г. 18-дахы статьягай хабсаргалта

Эбтээ орохо тухай Хэлсээнэй 18-дахы статьягай зохилдуулагдан байгуулагдаха Союзна Хяналтын Комиссида эбтээ оролын условинуудай оболгүй наринаар дүүргэдэхын хойноһоо хяналта гэхэ ябадал даалгадана.

Румынска Правительство ба гэрээнэй органууд эбтээ орохо тухай Хэлсээнээ үндэбэлжэ гараван Союзна Хяналтын Комиссин бүхы заабаринуудыг дүүргэхэ уялгатай.

Союзна Хяналтын Комисси болбол али нэгэ үүргэ дүүргэхыг гус туставь даалгажа тухай органуудыг гү, али сепкинуудыг байгуулна. Тэрээнһээ гадна Союзна Хяналтын Комиссида Румынийн элдэб газарнуудта өөһэдэньгөө офицернуудтэй байхадань болохо.

Союзна Хяналтын Комисси болбол Бухарест городто байха байна. Москва, 1944 оной сентябрийн 12.

Советскэ Союз ба Ирак хоёрдо дипломатическа харилсан тогтоогдобо

Советскэ правительство болбол СССР ба Ирак хоёрдо дипломатическа харилсаануудыг тогтоохо ба дипломатическа түлөөлөгшөнүүдээ бээ бээдээ нууцгалсаха тухай Ирагай правительстваын дурадхалыг зүбшөөрэн абаба.

1944 оной августын 25-да Ирагай гадаада хэрэгүүдэй министр господин Аршад Аль-Умар гэгшэ СССР-эй Гадаада Хэрэгүүдэй Аралай Комиссар нүхэр В. М. Молотовой нэрэ дээрэ удаахи телеграмма эльгээһэн байгаа:

«Тегеранда Ирагай посланник ба советскэ правительстваын түлөөлөгшэ хоёрдо болоһон хоёрлэдөө баримталаад би болбол эдэ харилсаануудыг тогтоохо тухай ба хоёр ороноудай хоорондо дипломатическа түлөөлөгшөнүүдээ андадан абаалсаха тухай шийдхэбэриг эхэ дээдын правительстваар мүнөө байхан зүбшөөрөгдэн абтаа гэжэ үндэр түрэлтэ танда мэдүүлэ байна. Би болбол өөһэдэньгөө түлөөлөгшөнүүдыг томилхо ябадалаа хоёр правительство бү удааруулаһы гэжэ хүсэнэб. Арадуудыг сүлөөтхын тулада ами бээ үгэхэбөө хэзээдэһыг сударидаггүй алдартарми болохо Советскэ армийн хүсэтэ оролдогдоор илалтануудай туйлагдажа байһан нимэ үедэ энэ

хэрэг тухаа танда намда ёһотой зол бай Энээнэй дашарад танай орондо үзэн зол жаргалыг үсэ минни хүндэлэ дор ламжыг тогтоон абтаа дэр түрэлтыг гүй байна».

Энэ телеграмна гон СССР-эй Гадаада Аралай Комиссар Молотов господин Умарид удаахи ябуулба:

«Талай августын телеграммыг үзэн мвинстр танда».

Советскэ Союзай во болбол советскэ танай мэдүүлгыг үнэнэ. Советскэ правтанда Советскэ Союзай хоорондо дипломатическа харилсаануудыг тогтоо иракска правительства халыг халамжтайг рэн абаа.

Советскэ правительство энэ үеһөө эхлэн ба Ирак хоёрдо дипломатическа харилсаа доо гэжэ тоолоһон али болохо болоһон посланнигуудыг абаа хаар бэлэнэ.

Партийна ажабайдал

Хэлэнэн үгэдөө хүрэдэй коммунистууд

Партийнополитическэ хүдэлмэриг үргэнөөр эрилжэ Баргажанай аймагай партийна организаци өөрынгөө зэргэдэ большевистскэ партийн хэрэгтэ үнэн сэхэ хүнүүдыг элүүлнэ.

Тус аймагай партийна организациин зэргэдэ гансахан энэ жэлэй эхин хахадта 49 хүн ВКП(б)-гэй члендэ, 59 түрүү хүнүүд партийн кандидатта элсүүлэгдэбэ. Эдэнэр хадаа колхозно ажайлэдбэри дээрэ станицановска ажалараа суурхалһан. Эхэ орондоо болон героническа Улаан Армидаа туһалхын түлөө эгэхэ сүсахыг мэдэнгүйгөөр ажаллаһан хүнүүд болодо.

Большевистскэ партийн даалгабарийг ами бээ хайралангүй дүүргэхэб,— гэжэ Гаргын советной Кировэй нэрэмжэтэ колхозой правленийн түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Цыпина Доржиева партида ороходоо өөрынгөө мэдүүлгэ соо хэлээ хэн.

Тэд нүхэр Доржиева хэлэһэн үгээ бодото ажалараа бэелүүлнэ.

Мүнөө жэлэй июурта энэ колхоз ажахын политическэ удашанартай кампанинуудыг парти ба правительстваын тогтооһон болзор соо амжалтатайгаар дүүргэнэ. Хабарай таригын түсэб агротехническэ богонхон бол зорто дүүргэдэ хэн. Үбһэ хуряалга болон снос даралга мүн лэ түсэбһөө үзүүлэн дүүргэдэ хэн байна. Энэ колхозой членүүдэй дунда ажалай хаяг заршам татуу шавга. Стахановчуудай тоо элсөөрхөн байна.

Элдэхи коммунистууд молецууд колхозной дунда нийтэ хүдэлмэриг үргэнэ юм.

Социалистическа тариалхэ гүрэнэй түсэ рээ үзүүлэн «Бурят-Монгол АССР-эй ажалыг улам сайнаха тухай» ССР Союзай Комиссарнарай тогтооһон да энэ колхозой ажал хүдэлмэриг өрө байжаруулха гэһэн үнэн вагэн дуугаар ажал үндэр бүтээһинг хүдэлмэрилжэ байна. Тариалхэ ажалыг эршамтайг дана.

Мүн Сталигай эрхэндэ хозой член нүхэр Доржиева гэгшэ ВКП(б)-гэй ороһон хүндэтэ ушар үрэтэйгөөр бодото хүдэлмэрилжэ байна. Тариалхэ ажалыг үндэр бүтээһинг үрэнгөө даалгабарийн процент хүртэр эрилхэгаар дүүргэдэ байна.

Ийгээд байхадэ коммунистууд хада ленай партийн үнэн сэхээр хүдэлмэриг элгитэ. Тийнһээ коммунистууд дэлмэриг элдэхи гавизацинууд саг ламжа үзүүлэ юм.

Цэргүүдийг хүрээлэх тушаа хэвэн Улаан Армийн Яско-Кишиневско операцийн дүнгүүд

Сентябрийн 2 ба 3-да манай сэрэгүүд Яско-Кишиневско операцийн эсэст хүрээлэнгөөр немецко-фашистска сэрэгүүдэй бүлэгийг Бакэугэй оршондо усад хайгаж байгаа. Дайсанай тэрэ бүлэгийг хайгаж хадаа манай сэрэгүүдэй Яско-Кишиневско операцийн хүүлшын шиндэл боллоо. Урда зүгтэ августын 20-ын 3 хүртэр хэгдээн добтолгогч сэрэгүүд эсэстэ 2-дохи УКРАИНСКА фронтнууд армийн генерал (мүнөө Союз Маршал) МАЛИНОВСКИЙН командир ябажа ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнууд армийн генерал ТОЛБУХИНСКИЙН дор ябажа, «Урда Украинва» фронтнуудэй бүлэгүүдтэ оролсоһон 1-дахь немецкэ арминуудыг хүсэд хайгаж байгаа, тэрэ бүлэгийг командир ФРИСНЕР гэгшэ командирлан байгаа.

Мүнөһэй дайнда стратегическэ ба тактическэ удашанараараа эгзэн удашанга өхэ операцинуудай нэгэн хэвэн сэрэгүүдыг хүрээлэх тушаагша операци хүсэд дүүргэгдэһэн байна.

Добтолголын ябаса дундуур 2-дохи УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд хүрээлэн байна гэбэл (румынскэ тоололгүйгөөр): 62, 79, 106, 158, 282, 294, 302, 320; 335, 384-дахь немецкэ ябган сэрэгүүд, 1-дахь немецкэ зенитнэ дивизион, 286, 325, 259, 278, 732; Украинскэ фронтнуудай бригада командованин резервын 40, 46, 127, 140, 149, 612, 792; 818-дахь Украинскэ полкүүд; 721, 1007, 1010-дахь танк хюдаха тусгаар дивизион командованин резервын 40, 735, 737, 906-дахь тусгаар дивизионууд, 52-дохи миномёт командованин резервын 278, 280-дахь зенитнэ артиллерийскэ дивизион, 999-дахь креативскэ «Войзмер» гэдэг гренадерскэ батальон тусгаар полк, 52, 112, 114, 602-дахь барилгын батальон, 318-дахь харуулай батальонууд, 7, 10-дахь штрафной батальонууд, 10-дахь сапёрскэ батальонууд, танк батальон ба «Осназ» гэдэг батальон болоно.

2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд немецүүдэй 15, 46, 10-дахь ябган сэрэгэй, 10-дахь танк ба 13-дахь танкова дивизион байгаа.

Сентябрийн 3 хүртэр болохон байдаг үедэ 2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд немецүүдыг хүн хара ба техник гээлтэд оруулаа гэбэл: 298 самолёт, 490 автомашин хэбэ бүүнүүд, элдэб камионы хэбэ бүүнүүд, 15.000 автомашина болоно.

Манай болоһон газар дээрэ 150.000 гарам байгаа. Алаглагшадай немецкэ армейскэ корпусой командир генерал МИТ, 44-дахь корпусой командир ябган генерал ШОЛДЕР, 384-дахь немецкэ дивизион командир генерал лейтенант ДЕСАЛЕНГРЕ-ДРАББЕ, 294-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-майор ЭЙХШТЕДТ, 15-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-майор ШПЕРЛЬ, 320-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир полковник ШИЛЬ, 306-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир полковник БЛЮМКЕ гэгшэдэй үхээрнүүд олодо.

Мүн эгэ сагай үе соо 2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд нимэвүүд трофей немецүүдхээ БУЛАН АБАА гэбэл: 40 самолёт, 340 танк болон самоходно ехэ бүүнүүд, элдэб калибрын 2.000 гаран ехэ бүүнүүд, 18.000 шахуу автомашина болоно.

2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүд 106.600 немецкэ солдат болон офицернуудыг ПЛЕНДЭ АБАА. Плендэ абтагшадай дунда 7-дохи немецкэ армейскэ корпусой командир артиллерийн генерал ХЕЛЛЬ, 30-дахь немецкэ армейскэ корпусой командир генерал-лейтенант ПОСТЕЛЬ, 6-дахь армийн командлагшыг тылтай талаар орлогшо генерал-лейтенант БУРКХАРДТ, 62-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-майор ТРОНЬЕ, 79-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-лейтенант ВАЙНКНЕХТ, 282-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-майор ФРЕНКИНГ, 382-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-майор фон БОГЕН, 370-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир фой ГЮЛЬЗЕН, КИШИНЕВ городой комендант генерал-майор фон ДЕВИТЦ, ЯССЫ городой комендант генерал-майор ШТИНГЕЛЬ, 376-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-лейтенант ШВАРЦ, 106-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир полковник РИНГЕНБЕРГ, 258-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир полковник ГИЛЬЧЕР Рудольф, 76-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир полковник БИССИНГ, 1-дахь немецкэ зенитнэ дивизион командир полковник СИМОН гэгшэд бии. Тэрээнхээ гадна, манай сэрэгүүд өөрынхөө сэрэгүүдыг хаяа, Болгарийн газар дээрэ зугтаажа талийһан 13-дахь немецкэ танкова дивизион командир генерал-лейтенант ТРЕГЕР болон 153-дахь немецкэ ябган сэрэгэй дивизион командир генерал-лейтенант БАЙЕР гэгшэдыг плендэ абаба.

2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай ягта харилсаатайгаар хэвэн добтолгогч операцинуудай эсэстэ ба урда зүгтэ немецко-фашистска сэрэгүүдэй бүлэгийг бута сохиж дүүргээд байхада гол зүйлэй дайшалхы техникыг талээр немецүүдэй гээлтэнүүд ийгэ байга гэбэл: 338 самолёт, 830 танк болон самоходно ехэ бүүнүүд, элдэб калибрын 3.500 ехэ бүүнүүд, 33.000 автомашина болоно, 256.000 немецкэ солдат болон офицернууд алаглаһан ба плендэ абтаһан байна.

Тимэ болхолоороо Улаан Армийн ВЕРХОВНО ГЛАВНОКОМАНДОВАНИИН түсэбэй ёһоор, 2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай сэрэгүүдэй хатуу зүрхэйгөөр ба шадмар бэрхээр хэжэ бэлүүлһэн немецкэ армийн яско-кишиневско сүлэглэлгын хүрээлэх ба удахаха тушаа Улаан Армийн операци болбол 15 немецкэ дивизион хүсэд усайхаба, тэдээнэй нэгшье подразделенинь хүрээлэлгэхээ гаража шаддаггүй.

2-дохи ба 3-дахь УКРАИНСКА фронтнуудай дайшалхы ябуулгануудыг Верховно Главнокомандованиин түлөөлгшэ Советскэ Союзай Маршал ТИМОШЕНКО тааруулан зохилдуулжа бэлүүлһэн байна.

С О В И Н Ф О Р М Б Ю Р О

Шаргалой үнэн зүрхэнхөө оролдожо, эхилһэн хүдэлмэрингөө захидаһан таряа шадан байна. Имэ лобогрейкээр таряа хадахань тон бэлэн ба найвшье байна, тэрэнэй хажуугаар гээлтэнь тон бага, тингээд 3,5—4 га хүртэр хадажа болоно.

Шаргалой үнэн зүрхэнхөө оролдожо, эхилһэн хүдэлмэрингөө захидаһан таряа шадан байна. Имэ лобогрейкээр таряа хадахань тон бэлэн ба найвшье байна, тэрэнэй хажуугаар гээлтэнь тон бага, тингээд 3,5—4 га хүртэр хадажа болоно.

Таряа зөөгшэдтэ анхарал

Гүрөндэ таряа тушаалгын гол түлэб ябажа байха үедэ таряа зөөгшэд угтах амархаа марган хүдэлмэрлэ. Тимэ дээрэһээ таряа зөөгшэдтэ ажал дээрэнь тусгаар эдэ хоол амхидхэхэ шухала хэрэгтэй байһыень Кабавскийн аймагай Брянск сельногой хүдэлмэрилэгшэд саг дары хаража тэрэниг хэрэг дээрэ бэлүүлжэ ба.

В. ПЕТРОВА.

Советскэ Информбюроһоо

Сентябриин 12-ой оперативна мэдээнхээ

Сентябриин 12-ой туршада ЛОМЖА городһоо урлуур ба баруун-урлуур манай сэрэгүүд дайсантай байлдаануудыг хэжэ, позитивнуудаа наймуруулан ба хэдэн хуурин газарнуудыг эзэлһэн байна.

Румынида манай сэрэгүүд румынскэ сэрэгүүдтэй хамта байлдаатайгаар урагшаа дабшажа, МЕРКУРЯ-ЧИУКУЛУЙ (Хойто Трансильванида), БЛАЖ, АЙУД, ДЕВА, гэдэг городуудыг эзэлээ, мүн тэрэшэлэн 150 гаран ондоо хуурин газарнуудыг эзэлэн абтаба, тэдэнэй дунда САС-НЕЗД, ЦИКАМАНТОР, САУНА, ЛИЧ-СЕНТИ, МАРТОН гэдэг томо хуурин газарнууд ба ХОМОРД, НАЦА, ПАЛОШ гэдэг түмэрзэмай станцинууд бии.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ тагнуулшадай бэдэрлэгэ ба хэдэн пунктнуудта нютагай удашанартай байлдаанууд болоо.

Сентябриин 11-дэ манай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээрэ 49 немецкэ тани гэмтээһэн ба үгы хэһэн байгаа. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 6 самолёт унагаагдаа.

Сентябриин 13-ай оперативна мэдээн

2-дохи БЕЛОРУССКА фронтын сэрэгүүд сентябриин 13-дэ үсэд шанга байлдаануудыг хэһэнхэйгээ эсэстэ НАРЕВ мурэн дээрэ немецүүдэй хамгаалгын газарай шухала түшэг тулгуурийн пункт болохо ЛОМЖА гэдэг город болон хэрэмыг эзэлээ, мүн тэрэшэлэн 30 гаран хуурин газарнуудыг байлдаатайгаар эзэлбэ, тэдэнэй дунда ЛОМЖИЦА, БОЖЕНИЦЫ НОВЕ ба СТАРЕ, КУПИСКИ, ГЖИМАЛЬ-НОВОГРУДСКЕ, ЯНОВО, ЧАРТОРИЯ, РЫБАНИ, ДРОГОШЕВО, ЛЯСКОВЕЦ гэдэг газарнууд бии.

ПРАГЫН оршондо (Висла мурэнэй баруун зье дээрэ) манай сэрэгүүд дайсантай хатуу шанга байлдаануудыг хэжэ. Тэдэ байлдаануудта 1-дахь польскэ армийн частьнууд хабаадалсана.

ЖЕШУВ городһоо урлуур манай сэрэгүүд үсэд шанга байлдаануудай хүүлээр КРОСНО гэдэг город болон түмэрзэмай станциг эзэлээ, мүн тэрэшэлэн 100 гаран ондоо хуурин газарнуудыг байлдаатайгаар эзэлбэ, тэдэнэй дунда МОНДЕРУВНА, ЕДЛЯЧЕ, ПОТАКУВКА, ЛУБНО-ШЛЯХЕЦКЕ, ФАЛИШУВНА, НЕНАИЧУВ, НОБЫЛЯНЫ, ГЛОЙСЦЕ, ИВЛЯ, МЫСЦОВА, КРЕМНА, ВЫШОВАЛКА, ЦЕХАНЯ, ПОЛЯНЫ, РУВНЕ, РИГИ, ИВНИЧ ТАРГОВИСКА, ВРУБЛИК КРУЛЕВСКИ, НЕБЕШАНЫ, ЗБОЙСКА, БЕЛХУВНА, ЧАШИН, ПОРАЖ, ЗАГУЖ, ВЕЛЕПОЛЕ гэдэг томо хуурин газарнууд ба ЕДЛИЧЕ, ИВНИЧ, ЗАГУЖ, МОНРЕ гэдэг түмэрзэмай станцинууд бии. Манай сэрэгүүд Польша Чехословаки хойрой гүрэнэй хилдэ дүтэлэн өшоо.

Румыниин зүүн-хойто хубида манай сэрэгүүд үсэд шанга байлдаануудай хүүлээр Карпатскэ ууланууд соогуур гараһан газарта немецүүд болон венгерүүдэй хамгаалгын газарай шухала түшэг тулгуурийн пункт болохо КЫМПУЛУНГ гэдэг город болон түмэрзэмай станциг эзэлээ, мүн тэрэшэлэн САЦОВА, ФУНДУЛ МОЛДОВИ, ПОЗОРИТТА, КОЖОЧИ гэдэг хуурин газарнуудыг эзэлэн абаа.

Хойто Трансильванида манай сэрэгүүд румынскэ сэрэгүүдтэй хамта ябуулгаа хэжэ, ОДОРХЕЙ гэдэг город болон түмэрзэмай станциг эзэлээ, мүн тэрэшэлэн 50 гаран хуурин газарнуудыг байлдаатайгаар эзэлбэ, тэдэнэй дунда ДЬЕРДЬО-ВОШЛАБ, СЕНТ-ДОМОНОШ, ИНЕУ, РАКУЛ, ЗЕТЕЛАКА, МАРЕФАЛВА, МЕРФИШЬ, МАТИНИШ, ОЦЕНЫ, ТАУРЕНЬ гэдэг томо хуурин газарнууд ба ВОШЛАБ, ТАСЕШТИ, ЧИК-МАДАРАШ, РАКУЛ, ТАУРЕНЬ гэдэг түмэрзэмай станцинууд бии.

Фронтын ондоо участогууд дээрэ тагнуулшадай бэдэрлэгнүүд ба хэдэн пунктнуудта нютагай удашанартай байлдаанууд болоо.

Сентябриин 12-то манай сэрэгүүд бүхы фронтнууд дээрэ 30 немецкэ тани гэмтээһэн ба үгы хэһэн байгаа. Агаарта болоһон байлдаануудта ба зенитнэ артиллерийн буудалгаар 4 самолёт унагаагдаа.

2-дохи Белорусскэ фронтын сэрэгүүд мүнөөдөр Ломжа гэдэг город болон хэрэмыг эзэлбэ. Ломжинско бүхэжүүлэгдэмэл район хадаа Зүүн Пруссида орохо замууд дээрэ дайсанай эсэргүүсэлтын үлэмж хүсэтэ үзэлнүүдэй нэгэн байһан юм. Тэрэ болбол гадаада ба доторой хоёр бүхэжүүлэгдэмэл рубежнуудхээ бүридэһэн байгаа. Эдэ гол позициянуудай хоорондо немецүүд үшөө хэдэн забһарай рубежнуудыг түхээрһэн ба бүхы городыг болон тэрээндэ дүтэ шадарай деревинүүдыг тойруулаһан танк унагааха гүнзэги нүхэнүүдыг малтаһан байгаа. Иүүлэй үзэлнүүдтэ дайсан болбол ломжинско бүхэжүүлэгдэмэл районой томо гарнизоние танкнууд болон самоходно ехэ бүүнүүдээр зүсэжүүлһэн байба. Үсэд шанга байлдаанууд соогуур манай сэрэгүүд немецүүдэй позициянуудыг бэе бэсэһээ таһарһан тусгаар участогууд болгон халгажа, хамгаалгын газарыг үсэд нөтөрүүгээр хандаргаа. Советскэ частьнууд дэрмэлзэлгэтэ атакын эсэстэ Ломжыг баруун тээбээп халлажа байһан фортыг эзэлэн абтаһан байна. Манай боеүүдтэ мурдлаган намгаһан немецүүд город тээшэ суһарьяа. Бүхэли һуни соо хатуу шанга байлдаанууд болобо. Манай отряднууд алхам бүридөө гитлеровенүүдыг дот болон хоргодохо газарнуудһаа хобхо сохин гаргажа ябаба. Мүнөөдөр үлгөөгүүр советскэ сэрэгүүд Ломжа гэдэг хэрэм болон городыг хүсэд эзэлээ. Немецүүдэй хяа сохигдоһон ломжинско бүлэглэлгын үлэгдэлүүд Нарев мурэнэй саада бэсдэ хаягдаба. Дайсан хүн хара ба техникыг талээр айхабгар ехэ гээлтэдэ ороо. Байлдаанай болоһон газарта гитлеровенүүдэй үхээрнүүд дүүрэнхэй. Ехэ хэн трофей булан абтаһан ба хүнүүд плендэ абтаһан байна.

(Үргэлжэжэ, талыг 4-дөхи нyoурта).

Советскэ Информбюроһоо

(Түгэсхэл. Экинчимь 3-дахи ноурта).

◆ Жешув гороһоо урдуур манай сэрэгүүд довтолгоо байдалуудыг хэбэ. Дайсанай траншеянуудтай хэдэн лининүүдэ даван гаража советскэ частнууд Вислок мурэниг гаталһан ба харгы замуудай томо үзэл болон немецүүдэй хамгаалгын газарай шухала түшэг тулгуурин пункт болохо Кросно городой түлөө байлдаануудыг хэбэ байна. Немецкэ гарнизон газуу шангаар эсэргүүсэлтэ хэбэшье наа, бута сохигдоһон байгаа. Манай сэрэгүүд Кросниг эзэлээд, урда зүг тээшэ амжалтаа хүгжөөхэ ябадалаа үргэлжэлүүлбэ. Немецкэ командовани тэрэ оршондо яоган сэрэгүүд, танк болон самоходно ехэ буунуудай томо хүсэнуудыг асаржа хаяа. Дайсан конгратака хэжэ, советскэ сэрэгүүдэй дабиалтыг наатуулахыг хэдэбэ. Ивля гэдэг буурин газарай хажууга плангала хатуу шанга байлдаанууд болоһон байна. Хада уулатай газар, мүн тэршэлэн хура бороо орожо советскэ частнуудай ябуулгата түбэг бэрхшээл ушарууба. Манай сэрэгүүд эрмэлзэгэтэ сохилтоор немецүүдэй эсэргүүсэлтыг дараһан ба 2.000 гарын гитлеровецүүдыг, 15 танк болон самоходно ехэ буунууд, 37 хуягта транспортёр ба 30 ехэ буу үгы хэбэн байна. Итэ сохигдоһон газар тээшэ советскэ танкостнууд, яоган сэрэгшүүд, морито сэрэгшүүд эрмэлзэн ошожо, харгы замдаа дайсаные бута сохихо зуураа. Полша Чехословаки хоёрой гүрэнэй хилдэ хүтэлэн ошоо.

Саноко гороһоо урдуур манай сэрэгүүд 10 километр урагшаа дабиһан ба хэдэн буурин

газарнуудыг эзэлһэн байна. Ой модотой газарнуудыг хэрэглэн дайсан тэндэ бата бэхи хамгаалгын газарыг бии болгоо. Советскэ отрядүүд харгы ба уулын бооринуудаар ябажа, гитлеровецүүдыг ехээр бүхэжүүлгэдэмэл хамгаалгын пунктууднаа хобхо сохин гаргана. Мокре гэдэг түмэрзамай станциин оршондо ой модон соо болоһон байлдаанда манай частнууд дайсанай 600 солдат болон офицернуудыг хюлажа, номо хэрэгсэлүүдтэй хоёр томо складые буулан абаа. Байлдаанууд соогуур 96-дахи немецкэ яоган сэрэгэй дивизи, мүн тэршэлэн дайсанай ондоо частнууд бута сохигдоо.

◆ Зүүн-хойто Румынида манай сэрэгүүд байлдаатайгаар урагшаа дабшажа, Кымплуунг гэдэг гороһыг эзэлэн абаа. Немецүүд болон венгернуудэй хамгаалгын газарай энэ түшэг тулгуурин пункт болбол Зүүн Карпаты соогуур гараһан газарнуудыг халхалжа байгаа. Дайсан зүүн зүгтөө шоссе харгыг эубшан сохилто хөгдөхэ гэжэ ханаад, тэндэ гол хүсэнуудыг суглуулһан байгаа. Гэбэшье манай частнууд тойрон орохо манёвр хэжэ, дайсанай сүхариха замыг хаагаа. Хатуу шанга байлдаануудта дайсанай гарнизон хүсэд үгы хөгдөбэ. Эсэргүүсэлтэ хэхээ болижо буу зэбсэгэ хурлаһан немецүүд болон венгернуудэй багахан хуби илендэ абтаа.

◆ Улаантугта Балтийскэ флотой авиаци Балтийскэ далай соо 6.000 топто үһа түрхэ хэмжэтэй немецкэ транспортые шэнгээгээ.

Союзнигуудай авиаци Дармштадт болон Берлиндэ довтолбо

ЛОНДОН, сентябрь 12. (ТАСС). Рейнска областин ажалтүлгээрин ба түмэрзамай центр болохо Дармштадта сентябрь 11-эй һүни «Ланкастер» гэдэг бомбардировщикууд хүсэтэйгөөр довтолбо гэжэ мүнөөдөр хуулигаар соносхогдоо. «Москито» гэдэг самолёдууд Берлиндэ довтолоо.

Гавртахи германска гарнизон буу зэбсэгэ хураагаа

ЛОНДОН, сентябрь 12. (ТАСС). 1-дэх канальска армян дэргэдэ байһан Рейтер агентствын тухай корреспондендын мэдээсэхэн хадаа мүнөөдөр 11 час 30 минутта Гавртахи германска гарнизон английска сэрэгүүдтэ бээ тушааба.

Греческэ правительство Неапольдэ ошоһонь

КАИР, сентябрь 11. (ТАСС). Греческэ правительствын байха газар Каирнаа Неапольдэ абаагдахань. Премьер-министр Цанандреу болон правительствын членүүд Италида байнхай.

Югославидахи дайн

ЖЕНЕВА, сентябрь 12. (ТАСС). Югославидаа дамжуулань хадаа Югославин армийн сүлөөлэлтын армийн верховно штабай сентябрь 9 ба 10-ай мэдээл соо хэлэгдэнэй ёһоор, дайн боложо байгаа бүхы газарнуудта югославска частнууд газар дайдыг эсэмдэгшэд ба предательнууднаа сөбэрлэжэ, готодууд болон буурин газарнуудыг сүлөөлэнэ, немецүүдэй сүхариха ябадалыг эмхи гуримгүй болгоно.

Зүүн Сербидэ армийн сүлөөлэлтын армийн частнууд Тимок мурэнэй бүхы губи талыг сөбэрлэжэ, зүүн Сербини Заечар гэдэг главна гороһыг, мүн тэршэлэн Княжевац гэдэг гороһыг довтолон орожо эзэлээ. Неченевац болон Грделицадэ дүтэ (Морав мурэн дээрэ) түмэрзамай хүргэнүүд хандаргадаа. Баруун Моравин секторта Байна Башта гэдэг город сүлөөлэгдөө. Черногоридо Греци болон Албанида сүхариха ябаһан немецкэ дивизионүүдтэй хатуу шанга байлдаанууд болоно. Герпеговида югославска частнууд Фазлагича Кула гэдэг усташнуудтай ехээр бүхэжүүлгэдэмэл түшэг тулгуурин пунктыг эзэлэн абаа.

Баруун Боснидо һүн болоһон хатуу шанга байлдаануудтай бүүдээр Приедор гэдэг город эзэлэгдээ, тэрэнэй гарнизон 7.000 немец усташ болон четнигүүд нээ бүридэһэн байгаа.

Хорватида армийн сүлөөлэлтын армийн частнууд Славонска Пожега гороһыг ба Оточац готодоо хойгуур, Ликэдэхи Дабар гэдэг түшэг тулгуурин пунктыг сүлөөлэн байна.

Хилын саана

Болгаридахи байдал

СОФИ, сентябрь 11. (ТАСС). Софийска радиогой дамжуулань хадаа болгарска министрүүдэй совет болбол бүхы орон соогоо дайнай байдалтай болоо гэжэ соносхохо тухай тогтоод сентябрь 8-да гаргаба. Софийска радиогой мэдээсэл соо заагдахань хадаа энэ хэмжээ ябуулга болбол Германигай Болгарини дай хэжэ байһан ушарнаа болоно. Правительство болбол нягтаар жагсаха аажам номгон ба эмхи гуримтай байха тухай уриалтайгаар бүхы арад зондо хавдаба.

Софин командантын гаргаһан захиралтын ёһоор, бүхы подпийскэ албахаагшад өөһэднхөө постнуудта үлөө, шэнээр бии болгодоһон милицидэ туһалха

ёһотой болово. Дайсхан газартаа эрмэлзэ тадаа саботажинууд довтолодо байна.

Багшанарай профессоринуудай сэхүтэлбэри болбол мнотельствыг дэмжэжэ тайгаар Болгарини партизанта хандба. Мнотельствы профессиональна комитет, мүн тэршэлэн телеграф, телефон болон гои профессиональнуудтай сэг зууриг на хүтэлбэри мнотельствыг тунхагласо.

Сентябрь 10-д «Свобода» гэжэ газар ахилабэ.

Баруун Европодохи дайн байдал

ЛОНДОН, сентябрь 12. (ТАСС). Союзнигуудай экспедиционне хүсэнуудэй верховно командованиин штабай мүнөөдөр тунхаглагдаһан мэдээсэл соо ингэжэ хэлэгдэнэ:

Союзна сэрэгүүд Германия Люксембург хоёрой хоорондох хилы дабажа гараад, Урла Францида дабшажа ябаа союзна сэрэгүүдтэй тэрэнхээ урдуур нэгдэбэ. Мозель мурэнэй губи талада дайсан үсэд шанга эсэргүүсэлтэ хэжэ үргэлжэлүүлээр Гэрэ газарнаа хойгуур түргүнэй Германин хилы дабажа гарһан союзнигуудтай томс хүсэнууд мүнөө Трирхээ баруун-хойгуур байна. Люксембург гороһыг сүлөөлһэн сэрэгүүд Мершхээ зүүн-хойгуур союзна сэрэгүүдэй дабиалтыг наатуулаха гэжэ хэдэбэн байна. Льежөө урдуур дабшажа ябаа союзна сэрэгүүд Гарре болон Эвель хоёрой хоорондох харгыг дабажа гараба. Союзнигууд Льежөө зүүлжэ 10-миллион газарта байһан Гервыг эзэлээ. Дайсанай үсэд шанга эсэргүүсэлтэ хэбэшье наань, Альберта гэдэг каналай оршондо хүүргэ шаларай бүхэжүүлгэ үргэдхэгдөө. Гентхээ зүүгээр Локарен ба Сен-Никола сүлөөлэгдэбэ. Кале болон Гр-Не гэдэг хушуун хоёрой хоорондох оршондо Висан ба Сангатт эзэлэгдээ.

Барилганыудыг болоно.

ЛОНДОН, сентябрь 12. (ТАСС). Дундаа дайны эзбсэгтэ хүсэнуудэй мэдээсэл соо ингэжэ хэлэгдэнэ:

Флоренцида хоёр скар болон америци 2-ноо 3 мили дунда дабшажа, Сиена ирээ хойгуур үнээр дабшажа. Бүхы фронтин урда ба 8-дахи армийн зарнуудтаар «Тоскана» гэжэ хуягтнуудтай Ариантическа секторта шанга байлдаанууд хөөр.

Зүүн Францида 3-дахи армийн байгуулаа. Дайсаны дэйнгээ үлгэдхэгдэнэ абаахань хэдэбэн нууд тээшэ дайныг дал бээдүүлгэдэнэ. Цуска сэрэгүүд шухала центр болон эзэлээд эрмэлзэн хэжэ үргэлжэлүүл багахан эсэргүүсэлтэ Союзнигууд Софийн бэ.

Ижонһоо баргас миллион газарта болон тойрондо дайсанай талтай тулалдаан шахуу хүн илендэ. Сентябрь 11-д дунда ба хүндэ гүүд Хойто Итали Сайгаа дайнай шоссеһыг харгыг тэрэнхээ хушугуудтай бусад гануудта довтолбо.

Союзна авиаци бани болон ябуулга хэвэ.

Сентябрь 11-д союзнигуудай авиаци Меце болон Тиноявид хоёрой хоорондох оршондо дайсанай батареянууд болон түшэг тулгуурин пунктуудта довтолбо, Саарбрюккен, Кельн хоёрой хоорондох оршондо дайсанай түмэрзамай байра барилганыудта атака хэбэн, мүн тэршэлэн дайсанай ондоо байра

Немецүүд Эгейскэ далайн аралнууднаа нүүжэ гараба

АНКАРА, сентябрь 12. (ТАСС). Измирхээ абтаһан мээсэнуудэй ёһоор, немецүүд Хиос арал дээрэ байһан бүхы хүндэ буу зэбсэг болон сэрэгэйнгээ складуудыг үгы хээл, тэнгэрхээ нүүжэ гараба.

Немецүүд Лесбос болон Лемнос гэдэг аралнууднаа тэршэлэн нүүжэ захалба. Немецүүд тэдэ аралнууднаа нүүжэ гараад Салонкида ошоно гэжэ мэдээсэгдэнэ.

ХРОНИКА

СССР-эй Верный Президиум болон Даниил Семенович Ливанца хуулиагч ошо ба бүрнэ болгон томилбо.

Харнууланг орлогшо Д.

МҮНӨӨДӨР

ПРОГРЕСС-ийн дые Москвагай ЭРДЭН-ий

РЕСПУБЛИКА ДОТОР ТАРЯА ХУРЯЛГА БА НАМАРАЙ ТАРИЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРНОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1944 оной сентябрь 10

Аймагууд	Тариалгалга (процентээр)	Намарай тарилга (процентээр)
Прибайкальска	58,7	25,4
Тарбагатай	50,1	45,4
Бичурин	46,9	26,0
Ируулин	41,5	15,0
Иволгин	41,1	61,0
Закаменай	41,0	—
Хорин	40,4	48,0
Түнхэнэй	39,2	14,7
Эдэн	38,5	80,0
Мухарш-бэрэй	37,0	30,6
Кударин	37,8	19,8
Хожонгын	37,3	1,8
Сэтэнгын	36,5	47,9
Курумканай	34,5	—
Кяхтын	33,4	—
Занграйн	32,4	16,0
Баргажанай	32,2	33,7
Кабанскын	31,7	51,6
Байкало-Куларинска	23,8	71,2
Хойто-Байгалай	18,6	14,0
Ваунтын	1,0	—
Хамта:	39,0	29,7

Акин аймагнаа мэдээн аблагсга.

МТС-үүдэй ХҮДЭЛМЭРИЙН ЯБАСА ТУХАЙ БМАССР-эй НАРНОМЗЕМЭЙ МЭДЭЭН

1944 оной сентябрь 10.

МТС-үүд	Трактора, хүдэлмэрийн хэрэгсэл, үүсбэй адууригтэ процентээр	Комбайнууд хурилага (процентээр)
Саянтын	126,8	25,5
Нөөлгын	103,3	15,6
Гашеви	101,3	16,2
Хонхолойн	100,6	6,9
Бага-Куналейн	97,1	23,2
Хажэнгын	96,1	36,1
Хорин	95,6	12,3
Ехэ-Кударин	93,9	20,3
Кыренскэ	92,3	13,0
Курбин	90,4	34,0
Түнхэнэй	89,3	18,0
Сэлэнгын	84,0	30,8
Окино-Ключевскэ	81,7	5,1
Бичурин	78,3	24,0
Тимляевскэ	77,1	7,0
Эгэтин	76,1	10,6
Ново-Брянска	75,6	26,1
Чесанын	75,0	11,1
Селендумин	73,8	18,7
Ушөөгэйн	73,1	9,0
Итанцын	72,8	13,3
Куйтунскэ	72,8	9,1
Тарбагатайн	71,6	9,9
Сагаан-Усанай	70,1	—
Жиримскэ	63,0	2,6
Суулгын	61,4	0,6
Удын	60,7	32,4
Баргажанай	57,8	21,7
Кяхтын	54,4	2,8
Кабанскын	51,9	2,8
Мало-Куналейскэ	48,2	17,9
Закаменай	39,7	3,1
Торейскэ	38,6	—
Хамта	80,5	15,3